

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/ક્રિમિનલ અપીલ (અગેઈનસ્ટ કન્વિક્શન) નં. ૧૧૦૧/૨૦૨૬

વિથ

ક્રિમિનલ મિસ. એપ્લિકેશન (ફોર સસ્પેન્શન ઓફ સેન્ટેન્સ) નં. ૧/૨૦૨૬

ઈન આર/ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૧૧૦૧/૨૦૨૬

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી વિમલ કે. વ્યાસ

સહી/—

=====

| રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર | હા | ના |
|-----------------------|----|----|
|                       |    |    |

=====

સુરેશભાઈ ઉર્ફે સુરો સારદુલભાઈ હડગરડા

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય

=====

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ તરફે શ્રી મલય એસ પટેલ(૮૯૦૧)

સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૧ તરફે એ.પી.પી. શ્રી ભાર્ગવ પંડ્યા

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી વિમલ કે. વ્યાસ

તારીખ: ૩૦/૦૬/૨૦૨૬

ચુકાદો

૧. સેશન્સ કેસ નં. ૧૪/૨૦૨૫ માં વિદ્વાન જથા એડિશનલ સેશન્સ જજ અને સ્પેશિયલ જજ (પોક્સો), અમરેલી દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૩૦.૦૮.૨૦૨૫ ના દોષિત ઠરાવવા અને સજાના ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા લાદવામાં આવેલી સજા મોકૂફ રાખવા માટે અરજદાર-દોષિત (એટલે કે મૂળ આરોપી) દ્વારા ભારતીય નાગરિક સુરક્ષા સંહિતા, ૨૦૨૩ ની કલમ ૪૩૦ ની જોગવાઈઓ હેઠળ હાલની ક્રિમિનલ મિસ. એપ્લિકેશન દાખલ કરવામાં આવેલ છે.
૨. દોષિત ઠરાવવા અને સજાના ઉપરોક્ત ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા, હાલના અરજદારને ઈન્ડિયન પીનલ કોડ ની કલમ ૩૬૩ અને ૩૬૬ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ આચરવા માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા છે અને તદનુસાર, તેમને ૧૦ વર્ષની સખત કેદ અને રૂ. ૧ લાખનો દંડ, અને દંડ ભરવામાં કસૂર થયે વધુ ૦૬ મહિનાની સાદી કેદ ભોગવવાની સજા કરવામાં આવી છે. ટ્રાયલ કોર્ટે અરજદાર-દોષિતને રૂ. ૮૦,૦૦૦=૦૦ ગું વળતર ચૂકવવાનો પણ આદેશ આપ્યો છે.

૩. અરજદાર-દોષિત તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી મલય પટેલે, આ કોર્ટનું ધ્યાન કેસની હકીકતો તરફ દોરતાં નિર્દેશ કર્યો છે કે કથિત બનાવ તારીખ ૨૮.૦૮.૨૦૦૯ ના રોજ બન્યો હતો અને એફ.આઈ.આર. તારીખ ૦૬.૦૯.૨૦૦૯ ના રોજ નોંધવામાં આવી હતી. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે યોગ્ય તપાસ બાદ, તારીખ ૧૪.૦૩.૨૦૧૮ ના રોજ ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવી હતી, અને ત્યારબાદ, ટ્રાયલ કોર્ટે તારીખ ૧૧.૦૪.૨૦૧૮ ના રોજ અરજદાર-દોષિત સામે આરોપ ઘડ્યો હતો. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે ફરિયાદપક્ષ તરફથી તપાસ અને રજૂઆતો શરૂ થયા પછી, અરજદાર-દોષિત ફરાર રહ્યા હતા, અને ટ્રાયલ કોર્ટે સેશન્સ કેસ નં. ૧૪/૨૦૧૮ માં આંક ૧ નીચે પસાર કરેલ તારીખ ૩૧.૦૧.૨૦૨૫ ના હુકમથી, કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર ની કલમ ૨૯૯ હેઠળ પૂરી પાડવામાં આવ્યા મુજબ, અરજદાર-આરોપીની ગેરહાજરીમાં સાક્ષીઓના પુરાવા નોંધવાનું શરૂ કર્યું હતું.
૪. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અરજદાર-દોષિત ફરાર હોવાથી, સાક્ષીઓની ઉલટતપાસ કરવામાં આવી ન હતી કે સદર કોડની કલમ ૩૧૩ હેઠળ આરોપીનું નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું ન હતું. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જોકે સદર કોડની કલમ ૨૯૯ ની જોગવાઈઓ માત્ર પુરાવાની જાળવણીના હેતુ માટે જ આરોપીની ગેરહાજરીમાં સાક્ષીઓના પુરાવા નોંધવાની કોર્ટને સત્તા આપે છે, તેમ

છતાં ટ્રાયલ કોર્ટે, તેને ધ્યાને લઈને, હાલના અરજદારને ઈન્ડિયન પીનલ કોડ ની કલમ ૩૬૩ અને ૩૬૬ હેઠળના શિક્ષાપાત્ર કથિત ગુનાઓ માટે ભૂલભરેલી રીતે દોષિત ઠેરવ્યા છે અને તેમને રૂ. ૧ લાખના દંડ સાથે દસ વર્ષની સખત કેદની સજા ફટકારી છે.

૫. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પટેલે રજૂઆત કરી હતી કે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા ચુકાદો પસાર કર્યા પછી, અરજદારની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી, અને તેમને કન્વિક્શન વોરંટ સાથે જેલમાં મોકલવામાં આવ્યા હતા. શ્રી પટેલ રજૂઆત કરે છે કે સદર કોડની કલમ ૨૯૯ ની જોગવાઈઓને ધ્યાને લેતાં, તે સંપૂર્ણપણે સ્પષ્ટ છે કે આ જોગવાઈઓ માત્ર પુરાવાની જાળવણીના હેતુ માટે છે, અને તેને ધ્યાનમાં લીધા પછી, જો ટ્રાયલ કોર્ટ અરજદાર-આરોપીને આરોપ માટે દોષિત ન માને, તો તે સંજોગોમાં, વધુમાં વધુ, ટ્રાયલ કોર્ટ આરોપીને નિર્દોષ છોડવાનો ચુકાદો અને હુકમ પસાર કરી શકે છે. જો કે, કોઈપણ સંજોગોમાં, આરોપીને પોતાનો બચાવ કરવાની તક આપ્યા વિના ટ્રાયલ કોર્ટ દોષિત ઠરાવતો ચુકાદો અને હુકમ પસાર કરી શકે નહીં.

૬. તેની વિરુદ્ધ, વિદ્વાન એ.પી.પી. શ્રી ભાર્ગવ પંડ્યાએ રજૂઆત કરી હતી કે હાલની અરજી ધ્યાને લેવાની જરૂર નથી કારણ કે અરજદાર-આરોપી ઘણા વર્ષો સુધી ફરાર રહ્યા હતા, જેનાથી ટ્રાયલની સામાન્ય પ્રક્રિયા નિષ્ફળ ગઈ હતી. અરજદાર-આરોપી પોતાના જ ખોટા આચરણનો લાભ

લઈ શકે નહીં. ટ્રાયલ કોર્ટે ફરિયાદપક્ષના પુરાવા સાચવવા માટે સદર કોડની કલમ ૨૯૯ હેઠળ તેની સત્તાનો યોગ્ય ઉપયોગ કર્યો છે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે જો આરોપીની ફરાર સ્થિતિ દરમિયાન પુરાવા નોંધવામાં ન આવ્યા હોત, તો મૂલ્યવાન જુબાની કાયમ માટે ખોવાઈ ગઈ હોત, પરિણામે ન્યાયની નિષ્ફળતા સર્જાત. ટ્રાયલમાં વિલંબ સંપૂર્ણપણે અરજદાર-આરોપીના ફરાર થવાને કારણે થયો હતો. તેથી, તેઓ તે આધારે કોઈ ન્યાયપૂર્ણ રાહત મેળવી શકે નહીં.

૭. વિદ્વાન એ.પી.પી. શ્રી પંડ્યાએ રજૂઆત કરી હતી કે ટ્રાયલ કોર્ટે, મૌખિક અને દસ્તાવેજી બંને પુરાવાઓની ચોક્કસ મૂલવણી કર્યા પછી, ઇન્ડિયન પીનલ કોડ ની કલમ ૩૬૩ અને ૩૬૬ હેઠળના ગંભીર ગુનાઓ માટે હાલના અરજદારને યોગ્ય રીતે દોષિત ઠેરવ્યા છે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે સાક્ષીઓના પુરાવા કથિત ગુનામાં અરજદાર-દોષિતની સંડોવણી સ્પષ્ટપણે સ્થાપિત કરે છે. આમ, તેમણે વિનંતી કરી હતી કે હાલની અરજી ધ્યાને લેવી જોઈએ નહીં અને તેને રદ કરવી જોઈએ.

૮. સંબંધિત પક્ષકારો તરફેના વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા અને તેઓ દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલા પુરાવાઓનું પણ અવલોકન કર્યું. એ સ્વીકાર્ય હકીકત છે કે હાલના અરજદારને કથિત ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા છે અને રૂ. ૧ લાખના દંડ સાથે દસ વર્ષની સખત કેદની સજા ફટકારવામાં આવી છે. એવું જણાય છે કે વિદ્વાન એડિશનલ સેશન્સ જજ, અમરેલી

દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૩૦.૦૮.૨૦૨૫ ના દોષિત ઠરાવવા અને સજાના ચુકાદા અને હુકમથી નારાજ અને અસંતુષ્ટ થઈને, હાલના અરજદાર-દોષિતે અપીલ પણ દાખલ કરી છે, જેને આ કોર્ટની કોઓર્ડિનેટ બેંચ દ્વારા તારીખ ૦૮.૦૫.૨૦૨૬ ના હુકમથી દાખલ કરવામાં આવી છે.

૯. રેકર્ડ પરની સામગ્રી પરથી એવું જણાય છે કે તારીખ ૨૮.૦૮.૨૦૦૯ ના રોજ બનેલા કથિત બનાવ માટે, એફ.આઈ.આર. તારીખ ૦૬.૦૯.૨૦૦૯ ના રોજ નોંધવામાં આવી હતી. વધુમાં એવું જણાય છે કે અરજદાર-દોષિતની તારીખ ૦૨.૧૧.૨૦૧૭ ના રોજ ધરપકડ કરવામાં આવી હતી, અને ત્યારબાદ, તેમને તારીખ ૧૦.૧૧.૨૦૧૭ ના રોજ જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા. ત્યારબાદ, તારીખ ૧૪.૦૩.૨૦૧૮ ના રોજ ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવી હતી અને તારીખ ૧૧.૦૪.૨૦૧૮ ના રોજ આરોપ ઘડવામાં આવ્યો હતો. પાછળથી, જ્યારે તારીખ ૦૬.૦૬.૨૦૧૮ ના રોજ ફરિયાદપક્ષ દ્વારા તપાસ અને રજૂઆતો શરૂ કરવામાં આવી, ત્યારે એક સાક્ષીની તપાસ કરવામાં આવી હતી. જો કે, ત્યારબાદ, હાલના અરજદાર-દોષિત ફરાર થઈ ગયા હતા. તેથી, ટ્રાયલ કોર્ટે, સેશન્સ કેસ નં. ૧૪/૨૦૧૮ માં આંક ૧ નીચે પસાર કરેલ તારીખ ૩૧.૦૧.૨૦૨૫ ના હુકમથી, કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર ની કલમ ૨૯૯ ની જોગવાઈઓ હેઠળ, અરજદાર-આરોપીની ગેરહાજરીમાં

સાક્ષીઓના પુરાવા નોંધવાનું શરૂ કર્યું હતું. એવું પણ જણાય છે કે આ કોર્ટે, તારીખ ૦૫.૦૭.૨૦૧૬ ના પરિપત્ર નં. સી.૨૬૧૮/૨૦૧૬ દ્વારા (તેની વહીવટી બાજુ પર), આરોપી ફરાર હોય ત્યાં તેની ગેરહાજરીમાં પુરાવા નોંધવા માટે કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર ની કલમ ૨૯૯ અને ૩૫૩(૬) હેઠળ નિર્ધારિત જોગવાઈઓનું અસરકારક રીતે અને તેના અક્ષરસઃ તેમજ આત્મા અનુસાર પાલન કરવા અદાલતોને સૂચના આપી હતી. હાથ પરના કેસમાં, આરોપી ફરાર હોવાથી, સાક્ષીઓની ઉલટતપાસ કરવામાં આવી ન હતી કે સદર કોડની કલમ ૩૧૩ હેઠળ આરોપીનું નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું ન હતું, અને રેકર્ડ પરના પુરાવાનું મૂલ્યાંકન કર્યા પછી, ટ્રાયલ કોર્ટે તેમને કથિત ગુનાઓ માટે દોષિત ઠેરવ્યા છે અને દંડ સાથે દસ વર્ષની સખત કેદની સજા ફટકારી છે.

૧૦. સ્વીકાર્યપણે, આરોપી ફરાર રહ્યા હતા અને લાંબા સમય સુધી શોધી શકાયા ન હતા, અને તે સમયગાળા દરમિયાન, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીઓ મૃત્યુ, સ્થળાંતર અથવા અન્ય કારણોસર અનુપલબ્ધ થવાની સંભાવના હોવાથી, ટ્રાયલ કોર્ટે કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર ની કલમ ૨૯૯ હેઠળ ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીઓના પુરાવા નોંધ્યા હતા, જે ફરાર આરોપીની ગેરહાજરીમાં પુરાવાની જાળવણીની મંજૂરી આપે છે. જો કે, સદર કોડની કલમ ૨૯૯ નો હેતુ માત્ર સાક્ષીઓના પુરાવા સાચવવાનો છે. તે આરોપીને પોતાનો બચાવ કરવાની તક આપ્યા વિના, તેની ગેરહાજરીમાં આરોપીને

દોષિત ઠેરવવાની કોર્ટને સત્તા આપતો નથી. આરોપી ફરાર હોવાથી, ન તો તેમને કે ન તો તેમનું પ્રતિનિધિત્વ કરતા કોઈ વકીલને સાક્ષીઓની ઉલટતપાસ કરવાની તક મળી હતી. એ નોંધનીય છે કે સદર કોડની કલમ ૨૯૯ હેઠળ પુરાવા નોંધ્યા પછી, જો કોર્ટને જણાય કે ફરિયાદપક્ષના પુરાવાના આધારે પણ આરોપી સામે પ્રથમ દ્રષ્ટિએ કોઈ કેસ બનતો નથી, તો તે સદર કોડની કલમ ૩૫૩(૬) હેઠળ નિર્દોષ છોડવાનો હુકમ પસાર કરી શકે છે. જો કે, જ્યાં ફરિયાદપક્ષના પુરાવા પ્રથમ દ્રષ્ટિએ કેસ જાહેર કરે છે, ત્યાં ફરાર આરોપી પકડાય નહીં ત્યાં સુધી પુરાવા સાચવી રાખવા જરૂરી છે. એકવાર આરોપીની ધરપકડ કરવામાં આવે અથવા તે કોર્ટ સમક્ષ હાજર થાય, પછી તેને પોતાનો બચાવ કરવાની વાજબી તક આપવી જ જોઈએ. તેઓ ઉલટતપાસના હેતુ માટે ઉપલબ્ધ હોય તેવા ફરિયાદપક્ષના તે સાક્ષીઓને ફરીથી બોલાવવા હકદાર છે. તેથી, પ્રથમ દ્રષ્ટિએ એવું જણાય છે કે આરોપીને પોતાનો બચાવ કરવાની તક આપ્યા વિના, સદર કોડની કલમ ૨૯૯ હેઠળ નોંધાયેલા પુરાવાના આધારે માત્ર દોષિત ઠરાવતો કોઈ ચુકાદો પસાર કરી શકાય નહીં.

૧૧. આ કોર્ટે કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર ની કલમ ૨૯૯ અને ૩૫૩(૬) ની જોગવાઈઓ પર પણ વિચાર કર્યો છે, જે નીચે મુજબ વંચાય છે:

*“કલમ ૨૯૯ : આરોપીની ગેરહાજરીમાં પુરાવાની નોંધણી –*

(૧) જો એવું સાબિત થાય કે આરોપી વ્યક્તિ ફરાર થઈ ગઈ છે, અને તેની તાત્કાલિક ધરપકડ થવાની કોઈ સંભાવના નથી, તો જેના વિશે ફરિયાદ કરવામાં આવી છે તે ગુના માટે આવી વ્યક્તિની તપાસ કરવા [અથવા સુનાવણી માટે સોંપવા] સક્ષમ અદાલત, તેની ગેરહાજરીમાં, ફરિયાદપક્ષ વતી રજૂ કરવામાં આવેલા સાક્ષીઓ (જો કોઈ હોય તો) ની તપાસ કરી શકે છે, અને તેમની જુબાનીઓ નોંધી શકે છે અને આવી વ્યક્તિની ધરપકડ થતાં, જે ગુના માટે તેના પર આરોપ મૂકવામાં આવ્યો છે તેની તપાસ અથવા સુનાવણીમાં તેની વિરુદ્ધ પુરાવા તરીકે આવી કોઈપણ જુબાની આપી શકાશે, જો જુબાની આપનાર મૃત્યુ પામ્યા હોય અથવા પુરાવો આપવા માટે અસમર્થ હોય અથવા મળી શકે તેમ ન હોય અથવા કેસના સંજોગોમાં અવાજબી જણાય તેટલા વિલંબ, ખર્ચ કે અસુવિધા વિના તેમની ઉપસ્થિતિ મેળવી શકાય તેમ ન હોય.

(૨) જો એવું જણાય કે કોઈ અજાણી વ્યક્તિ અથવા વ્યક્તિઓ દ્વારા મૃત્યુદંડ અથવા આજીવન કેદની સજાને પાત્ર ગુનો કરવામાં આવ્યો છે, તો હાઈકોર્ટ અથવા સેશન્સ જજ નિર્દેશ આપી શકે છે કે પ્રથમ વર્ગના કોઈપણ મેજિસ્ટ્રેટ તપાસ હાથ ધરશે અને ગુના સંબંધિત પુરાવા આપી શકે તેવા કોઈપણ સાક્ષીઓની તપાસ કરશે

અને આ રીતે લેવામાં આવેલી કોઈપણ જુબાની પાછળથી ગુનાનો આરોપ મૂકવામાં આવેલ કોઈપણ વ્યક્તિ વિરુદ્ધ પુરાવા તરીકે આપી શકાશે, જો જુબાની આપનાર મૃત્યુ પામ્યા હોય અથવા પુરાવા આપવા માટે અસમર્થ હોય અથવા ભારતીય સીમાની બહાર હોય.”

“કલમ ૩૫૩ : ચુકાદો

(૧) થી (૫) \*\*\*\*\*

(૬) જો આરોપી કસ્ટડીમાં ન હોય, તો ચુકાદો સાંભળવા માટે કોર્ટ દ્વારા તેને હાજર રહેવાની જરૂર પડશે, સિવાય કે જ્યાં સુનાવણી દરમિયાન તેની અંગત હાજરીમાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી હોય અને સજા માત્ર દંડની હોય અથવા તેને નિર્દોષ છોડવામાં આવ્યો હોય:

પરંતુ, જ્યાં એક કરતાં વધુ આરોપીઓ હોય, અને તેમાંથી એક અથવા વધુ ચુકાદો સંભળાવવાની તારીખે કોર્ટમાં હાજર ન રહે, તો પ્રિસાઈડિંગ ઓફિસર, કેસના નિકાલમાં અયોગ્ય વિલંબ ટાળવા માટે, તેમની ગેરહાજરી હોવા છતાં ચુકાદો સંભળાવી શકે છે.”

(ભારપૂર્વક ઉમેરેલ)

૧૨. તાજેતરમાં, આ કોર્ટે ૨૦૨૫ એ.આઇ.જે.ઇ.એલ. એચ.સી. ૨૫૧૭૫૩ માં અહેવાલ થયેલ **અરુણાબેન ઉર્ફે અનિતાબેન તે રાજેશ હરકિશન દેવમુરારી ની પત્ની વિ. ગુજરાત રાજ્ય** ના કેસમાં, ફેબ્રુઆરી-૧૪ માં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે:

“૧૪. હાલના કેસની હકીકતોમાં, સગીર બાળકની હત્યાનો બનાવ તારીખ ૦૫.૦૮.૧૯૯૬ ના રોજ બન્યો હતો અને આ સંબંધમાં એફ.આઇ.આર. તારીખ ૦૬.૦૮.૧૯૯૬ ના રોજ નોંધવામાં આવી હતી અને તે જ દિવસે અપીલકર્તા આરોપીની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી. તપાસ પૂર્ણ થતાં અને ચાર્જશીટ દાખલ થતાં, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે તારીખ ૧૩.૧૦.૧૯૯૮ ના રોજ આરોપી સામે આરોપ ઘડ્યો હતો. ત્યારબાદ, આ કોર્ટ દ્વારા અપીલકર્તા આરોપીને જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા. ૧૯૯૮ થી, જામીન મળ્યા પછી, આરોપી ક્યારેય ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ હાજર થયા ન હતા અને ફરાર થઈ ગયા હતા. ફરિયાદપક્ષ બિનજામીનપાત્ર વોરંટની બજવાણી કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યો હતો અને કેસ સમયાંતરે મુલતવી રહ્યો હતો. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, ૧૯૯૮ થી ૨૦૨૪ સુધી, આરોપીની બિન-ઉપલબ્ધતાના કારણે વધુ પ્રગતિ વિના કેસ સમયાંતરે મુલતવી રહ્યો હતો. સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૪ ના મહિનામાં

કલમ ૮૨ અને ૮૩ હેઠળ ઉદ્દોષણાની કાર્યવાહી હાથ ધરવામાં આવી હતી. વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે ડિસેમ્બર, ૨૦૨૪ ના મહિનામાં, ઉદ્દોષણાની કાર્યવાહી પૂર્ણ થયા પછી, સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૨૯૯ ની શરતો હેઠળ આરોપીની ગેરહાજરીમાં પુરાવા નોંધવાનો હુકમ પસાર કર્યો હતો. ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપીની ગેરહાજરીમાં ૧૭ સાક્ષીઓના નિવેદનો નોંધ્યા હતા. આરોપીની ગેરહાજરી નોંધીને પુરાવા નોંધવાના દરેક તબક્કે ઉલટતપાસ કરવાનો અધિકાર બંધ કરી દેવામાં આવ્યો હતો. ફરિયાદપક્ષના કેસના પુરાવા તારીખ ૦૨.૦૬.૨૦૨૫ ના રોજ બંધ કરવામાં આવ્યા હતા. સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૩૧૩ હેઠળ વધુ નિવેદન નોંધવાનો તબક્કો ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા બાયપાસ કરવામાં આવ્યો હતો અને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા બાયપાસ કરવાનું કારણ એ આપવામાં આવ્યું છે કે આરોપી મળી શક્યા ન હતા. ફરજિયાત પ્રક્રિયાને બાયપાસ કરવાનું આ તારણ ફોજદારી ન્યાયશાસ્ત્રના સુસ્થાપિત સિદ્ધાંત અને ન્યાયી સુનાવણીના સિદ્ધાંતની વિરુદ્ધ છે, જેનાથી આરોપીને પૂર્વગ્રહ થયો છે. વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે સાક્ષીઓની જુબાનીઓ નોંધ્યા પછી કેસ મુલતવી રાખવો જોઈએ કારણ કે સાક્ષીઓની ઉલટતપાસ કરવાનો અધિકાર એ ન્યાયી સુનાવણીનો એક ભાગ છે અને તે એવિડન્સ એક્ટ ની કલમ ૧૩૭ હેઠળ પૂરી

પાડવામાં આવ્યા મુજબ આરોપીને આપવામાં આવેલ વૈધાનિક અધિકાર છે. ઉલટતપાસનો અધિકાર એ સરતપાસમાં સાક્ષી દ્વારા સોગંદ પર કરવામાં આવેલા નિવેદનની સત્યતાની કસોટી છે. ટ્રાયલ કોર્ટે ફરિયાદપક્ષને સાંભળ્યા પછી, આરોપીને સાંભળવાની તક આપ્યા વિના ટ્રાયલ પૂર્ણ કરવા આગળ વધી અને તારીખ ૧૨.૦૬.૨૦૨૫ નો ચુકાદો સંભળાવ્યા પછી આરોપીને કલમ ૩૦૨ હેઠળ હત્યાનો ગુનો કરવા બદલ દોષિત ઠેરવ્યા અને તેને આજીવન કેદની સજા ફટકારી અને ધરપકડ વોરંટ જારી કર્યું. એ નોંધવું સુસંગત છે કે, ટૂંકા ગાળામાં જ વોરંટની બજવણી કરવામાં આવી હતી. આ દર્શાવે છે કે, ધોરાજી પોલીસ, જે ૧૯૯૮ થી ૨૦૨૫ સુધી વોરંટની બજવણી કરી શકી ન હતી, તે જ પોલીસે દોષિત ઠરાવ્યા પછી ધરપકડ વોરંટની બજવણી કરી, ત્યારે બજવણી કરતી એજન્સી તેમજ ફરિયાદપક્ષની વિશ્વસનીયતા પર પ્રશ્ન ઊભો થાય છે. આવા સંજોગોમાં, કાયદેસરની પ્રક્રિયાને અનુસરીને ટ્રાયલની કાર્યવાહી હાથ ધરવામાં આવી નથી અને ન્યાયી સુનાવણીના સિદ્ધાંતની સંપૂર્ણ અવગણના કરીને ટ્રાયલ પૂર્ણ કરવામાં આવી હતી, જેના કારણે આરોપીના અધિકારને ગંભીર પૂર્વગ્રહ થયો છે કારણ કે અસ્વીકાર્ય પુરાવાના આધારે અને તે પણ આરોપીને પોતાનો બચાવ કરવાની તક આપ્યા વિના

દોષિત ઠરાવવામાં આવ્યા હતા. અમને એ વાતનો પણ સંતોષ છે કે જે રીતે ટ્રાયલની કાર્યવાહી હાથ ધરવામાં આવી છે, તે સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૨૯૯ ના ખોટા અર્થઘટન અને ટ્રાયલ ચલાવવા માટેની ફરજિયાત પ્રક્રિયાનું પાલન ન કરવાના કારણે ગંભીર ગેરકાયદેસરતાઓ અને અનિયમિતતાઓથી દૂષિત છે અને તેથી, તેને વાસ્તવિક ટ્રાયલ કહી શકાય નહીં અને તેથી આ અસાધારણ સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને, સેશન્સ કેસ નં. ૧૮૩/૧૯૯૬ માં વિદ્વાન એડિશનલ સેશન્સ જજ, ધોરાજી, જિલ્લો: રાજકોટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૧૨.૦૬.૨૦૨૫ નો દોષિત ઠરાવતો ચુકાદો અને સજાનો હુકમ રદ કરવામાં આવે છે અને સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૩૮૬(બી) હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને, અપીલકર્તાને પોતાનો બચાવ કરવાની યોગ્ય તક આપીને ફરીથી સુનાવણી (દિ નોવો) માટે આ બાબત ટ્રાયલ કોર્ટને પરત મોકલવામાં આવે છે (રિમાન્ડ કરવામાં આવે છે). અમે આશા રાખીએ છીએ કે, આ હુકમની તારીખથી છ મહિનાની મુદતમાં કાયદા અનુસાર બને તેટલી વહેલી તકે ટ્રાયલ પૂર્ણ કરવામાં આવે.”

૧૩. રેકર્ડ પરથી જણાય છે કે આરોપી ફરાર હોવાથી ટ્રાયલ કોર્ટ તેની ગેરહાજરીમાં કેસનો નિર્ણય કર્યો હતો, અને કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર

ની કલમ ૨૯૯ હેઠળ પુરાવા નોંધ્યા પછી, ટ્રાયલ કોર્ટ અરજદાર-આરોપીને કથિત ગુનાઓ માટે સીધેસીધા દોષિત ઠેરવ્યા હતા. વધુમાં એવું જણાય છે કે અરજદાર-આરોપીની ધરપકડ પછી, ઉપલબ્ધ સાક્ષીઓની ઉલટતપાસ કરવાની તક આપ્યા વિના અને સદર કોડની કલમ ૩૧૩ હેઠળ તેમનું નિવેદન નોંધ્યા વિના, તેમને કન્વિક્શન પોર્સ્ટ સાથે સીધા જ ન્યાયિક કસ્ટડીમાં મોકલી દેવામાં આવ્યા હતા. આ કોર્ટના સુવિચારિત અભિપ્રાય મુજબ આવો માર્ગ કાયદા વિરુદ્ધ છે અને ન્યાયી સુનાવણીના સિદ્ધાંતોનું ઉલ્લંઘન કરે છે, અને તેના પર આધારિત દોષિત ઠરાવવાનું કૃત્ય અસમર્થનીય છે. તેથી, હાથ પરનો કેસ આ કોર્ટ દ્વારા હસ્તક્ષેપની માંગ કરે છે. જો હાલના અરજદાર-અપીલકર્તાને ઉપલબ્ધ સાક્ષીઓની ઉલટતપાસ કરીને પોતાનો બચાવ કરવા માટે ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ તક આપવામાં આવે તો ન્યાયના હેતુઓ સચવાશે.

૧૪. કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં, સેશન્સ કેસ નં. ૧૪/૨૦૨૫ માં વિદ્વાન જથ્થા એડિશનલ સેશન્સ જજ અને સ્પેશિયલ જજ (પોકસો), અમરેલી દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૩૦.૦૮.૨૦૨૫ ના દોષિત ઠરાવવા અને સજાના ચુકાદા અને હુકમને આથી કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવામાં આવે છે. કાયદા અનુસાર નવેસરથી નિર્ણય કરવા માટે આ બાબત ટ્રાયલ કોર્ટને પરત મોકલવામાં આવે છે . ટ્રાયલ કોર્ટ અરજદાર-આરોપીને ઉપલબ્ધ હોય તેવા ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીઓને ફરીથી

બોલાવવા અને તેમની ઉલટતપાસ કરવાની તક આપવાની રહેશે અને ત્યારબાદ આ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા હુકમથી પ્રભાવિત થયા વિના, કાયદા અનુસાર કેસના ગુણદોષ પર નવેસરથી નિર્ણય કરવાનો રહેશે.

૧૫. આરોપી લગભગ છ વર્ષ સુધી ફરાર રહ્યા હોવાથી અને ત્યારબાદ તેમની ધરપકડ કરવામાં આવી હોવાથી, હાલના અરજદાર-દોષિત દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી સજા મોકૂફીની અરજી આ તબક્કે વિચારણાને પાત્ર નથી અને તેનો તે મુજબ નિકાલ કરવામાં આવે છે. જો કે, અરજદાર-દોષિત હાલમાં ન્યાયિક કસ્ટડીમાં હોવાથી, ટ્રાયલ કોર્ટને કાર્યવાહી ઝડપી બનાવવા અને આ હુકમની નકલ મળ્યાની તારીખથી છ મહિનાના સમયગાળામાં કેસનો નિકાલ કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.
૧૬. રજિસ્ટ્રીને સંબંધિત ટ્રાયલ કોર્ટને રેકર્ડ અને કાર્યવાહી (આર એન્ડ પી) પરત મોકલવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.
૧૭. એ સ્પષ્ટ કરવાની જરૂર નથી કે આ કોર્ટ કેસના ગુણદોષમાં ગઈ નથી.

(વિમલ કે. વ્યાસ, ન્યાયમૂર્તિ)

This is an AI-Assisted Translation.

=====

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====